

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 210/09-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. Š. Č., Ruská federácia, t. č. vo vydávacej väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. M. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Š. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2009 doručená a 22. júla 2009 doplnená sťažnosť A. Š. Č. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva nebyť mučený ani podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3 a 6 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009.

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vstúpil na územie Slovenskej republiky vo februári 2006 (v sťažnosti je zjavne nesprávne uvedený rok 2008, pozn.), kde pod menom U. A. I. požiadal 15. februára 2006 o udelenie azylu. Rozhodnutím Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „migračný úrad ministerstva“) č. k. MU-223-17/PO-Ž/2006 zo 4. apríla 2006 bolo rozhodnuté, že sa mu neudeluje azyl a nevzťahuje sa na neho zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Ruskej federácie. Sťažovateľ podal proti predmetnému rozhodnutiu opravný prostriedok, v ktorom uviedol svoju pravú identitu. Krajský súd v Bratislave uvedený opravný prostriedok pre nedostatky pretrvávajúce aj po jeho výzve na ich odstránenie uznesením č. k. 9 Sz 54/2006-56 z 10. novembra 2006 odmietol.

Sťažovateľ podal proti predmetnému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave prostredníctvom svojho právneho zástupcu 27. novembra 2006 odvolanie, v ktorom uviedol, že nemohol odstrániť nedostatky konania, pretože *„ho na to súd vyzval v slovenskom jazyku, ktorému on nerozumie“*. Najvyšší súd odvolaniu vyhovel, zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9 Sz 54/2006-171 z 22. augusta 2007 potvrdil rozhodnutie migračného úradu ministerstva č. k. MU-223-17/PO-Ž/2006 zo 4. apríla 2006 s odôvodnením, že *„nemôže brať do úvahy skutočnosti, ktoré vyšli najavo po vydaní rozhodnutia Migračného úradu Ministerstva vnútra SR, t. j. pravú identitu sťažovateľa spolu s jeho skutočnými problémami vrátane trestného stíhania v Ruskej federácii“*.

Sťažovateľ 10. októbra 2007 opätovne požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky s uvedením svojej pravej identity a skutočných dôvodov žiadosti o udelenie azylu. Rozhodnutím migračného úradu ministerstva č. k. ČAS: MU-2222/PO-Ž-2007 z 19. decembra 2007 sťažovateľovi nebol udelený azyl s tým, že sa mu neposkytuje doplnková ochrana a neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia do Ruskej federácie. Právny zástupca sťažovateľa podal proti predmetnému rozhodnutiu 18. februára

2008 opravný prostriedok, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Bratislave z 8. apríla 2008 odmietnutý ako oneskorene podaný.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza:

„Medzitým bolo na sťažovateľa vydané zabezpečovacie opatrenie na jeho zatknutie a bolo po ňom vyhlásené medzinárodné pátranie na základe obvinenia zo spáchania trestných činov banditizmus za priťažujúcich okolností a siahnutie na život pracovníka orgánov právnej ochrany, keď mal ako člen bandy podľa vopred pripraveného dohovoru so skupinou osôb zavraždiť dvoch pracovníkov orgánov ministerstva vnútra. Na základe toho požiadala Generálna prokuratúra Ruskej federácie 20. apríla 2006 o vydanie sťažovateľa.

Sťažovateľ bol od 28. apríla 2006 najskôr v predbežnej väzbe a po jeho vzatí do vydávacej väzby je v tejto až do dnešného dňa...“

2. Krajská prokuratúra v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) na základe žiadosti Generálnej prokuratúry Ruskej federácie (ďalej aj „GP RF“) z 20. apríla 2006 doplnenej žiadosťou 8. septembra 2006 podala 28. mája 2008 návrh na vydanie rozhodnutia o prípustnosti vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) ako súd prvého stupňa na verejnom zasadnutí 1. júla 2008 uznesením sp. zn. 3 Ntc 2/2006 rozhodol, že vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie nie je prípustné *„z dôvodu rizika jeho mučenia, rizika uloženia trestu smrti a z dôvodu, že sa mu nedostane spravodlivého súdneho procesu“*. Prokurátor krajskej prokuratúry podal proti predmetnému uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 9/2008 zo 4. septembra 2008 tak, že zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a súčasne vyslovil, že *„vydanie vyžiadanej osoby... (sťažovateľa, pozn.) na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky právne posúdené ako trestný čin banditizmu podľa č. 2, článku 209, siahnutia na život pracovníka orgánu právnej ochrany podľa článku 317, lúpeže podľa článku 162 č. 3 a krádeže zbrane skupinou osôb podľa písm. b) č. 4 článku 226 Trestného zákonníka Ruskej federácie, ktoré mal spáchať tak, že... je prípustné“*.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol *„nálezom z 26. februára 2009 č. IV. ÚS 331/08–86“* tak, že sťažovateľom uvedené

práva (čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru), ktorých porušenie namieta, boli uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 9/2008 zo 4. septembra 2008 porušené, zrušil toto uznesenie a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd sa vecou znovu zaoberal a uznesením sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009 uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Ntc/2/2006 z 1. júla 2008 opätovne zrušil a zároveň rozhodol, že vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné.

5. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že ústavný súd vo svojom náleze (sp. zn. IV. ÚS 331/08 z 26. februára 2009) uviedol, že povinnosťou najvyššieho súdu malo byť „*analyzovať, vyhodnotiť a zohľadniť*“ aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa prípadov porušovania čl. 3 dohovoru Ruskou federáciou „*s osobitným zreteľom na prípady týkajúce sa čečenského konfliktu*“, ako aj na prípady súvisiace „*s formovaním postoja ESLP k problematike otázky dôveryhodnosti diplomatických záruk poskytovaných Ruskou federáciou v konaniach o vydanie jej občanov na trestné stíhanie do Ruskej federácie*“. Tomuto sa však najvyšší súd vôbec nevenoval. „... *Napriek tomu, že Ústavný súd SR vo svojom náleze aj výslovne uviedol rozsudky ESLP významné v tejto veci, analýza, vyhodnotenie či dokonca zohľadnenie týchto rozsudkov v uznesení Najvyššieho súdu SR úplne absentuje*“. Preto podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd „*nerespektoval nález Ústavného súdu SR*“. V ďalšom uvádza, že najvyšší súd sa v rozhodnutí zaoberal dvoma rozhodnutiami ESLP, a to Shamayev a iní proti Gruzínsku a Rusku a Gasayev proti Španielsku, k obsahu ktorých sťažovateľ podal vlastný výklad; rovnako tak aj k rozhodnutiu Veľkej komory ESLP vo veci Saadi proti Taliansku. Sťažovateľ priložil k sťažnosti tiež dočasné odporúčanie UNHCR týkajúce medzinárodnej ochrany osôb čečenskej národnosti, ktoré je posledným vydaným relevantným dokumentom týkajúcim sa situácie s dodržiavaním ľudských práv v Čečensku, ako aj správu Human Rights Watch zo 4. júna 2009.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález :

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 4 Tost 5/2009 porušil právo A. Š. Č. nebyť mučený ani podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa článku 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 4 Tost 5/2009 porušil právo A. Š. Č. na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009 o prípustnosti vydania A. Š. Č. do Ruskej federácie sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

7. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval za vhodné doručiť sťažnosť označenému porušovateľovi (najvyšší súd) ešte v prípravnej fáze a zároveň ho požiadal o zaujatie stanoviska k opodstatnenosti sťažnosti a k jej prípadnému prijatiu na ďalšie konanie. Tiež si zadovážil na vec sa vzťahujúci spis krajského súdu.

7.1 Predseda najvyššieho súdu listom č. KP 8/2009-56 z 29. júna 2009 ústavnému súdu oznámil, že *„odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu... z 13. mája 2009... obsahuje v dostatočne širokom rozsahu argumentáciu senátu vo vzťahu k prípustnosti vydania vyžiadanej osoby v zmysle § 509 ods. 5 Tr. por. na trestné stíhanie do Ruskej federácie. Toto odôvodnenie je špecificky odôvodnené, aj z hľadiska práv garantovaných článkom 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. článku 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. ...*

Z tohto dôvodu považujeme sťažnosť... za neopodstatnenú ...“.

7.2 Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu v reakcii na stanovisko predsedu najvyššieho súdu uviedol, že *„... keďže v samotnom vyjadrení neboli uvedené žiadne skutočnosti okrem toho, že všetko už bolo uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia*

Najvyššieho súdu..., k vyjadreniu uvádzam len toľko, že v celom rozsahu zotrávame na sťažnosti z 4. júna 2009... Na doloženie skutočností už uvedených v sťažnosti zasielam priloženú správu organizácie Human Rights Watch zo 4. júna 2009 - Rusko: Stíhajte porušenia práv v severnom Kaukaze (Russia: Prosecute rights Violations in North Caucasus)...“. V ďalšom poukazoval na vecnoprávnu stránku veci, keď spochybnil výpoveď rozhodujúceho svedka v jeho trestnej veci. V tejto súvislosti uviedol, že uvedené skutočnosti „... zakladajú vážnu pochybnosť... o tom, či môže sťažovateľa v prípade vydania do Ruskej federácie čakať, spravodlivý súdny proces v zmysle článku 6 Dohovoru. Súdny proces založený len na výpovedi osoby, ktorá bola k tejto výpovedi preukázateľne donútená mučením, nemožno v žiadnom prípade za spravodlivý považovať... Z tohto dôvodu... rozširujem sťažnosť z 4. júna 2009, tak že Najvyšší súd ... napadnutým uznesením v zmysle predchádzajúceho odseku porušil aj právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces v zmysle článku 6 Dohovoru.“.

II.

8. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009 predchádza vo výroku zhodné uznesenie tohto súdu sp. zn. 4 Tost 9/2008 zo 4. septembra 2008, ktoré bolo nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 331/08 z 26. februára 2009 po zistení namietaného porušenia označených práv sťažovateľa zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 3). Tomuto nálezu ústavného súdu (sp. zn. IV. ÚS 331/08 z 26. februára 2009) predchádzal postup podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) iniciovaný IV. senátom ústavného súdu ešte pred jeho rozhodnutím, keď tento nesúhlasil s právnym názorom senátu III. ÚS vysloveným v jeho uznesení sp. zn. III. ÚS 437/08 zo 17. decembra 2008 (ktorým bola odmietnutá sťažnosť A. N. I., štátneho príslušníka Ruskej federácie, t. č. vo vydávacej väzbe vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 3 dohovoru... uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 13/2008 z 29. októbra 2008, a to pre jej zjavnú neopodstatnenosť, pozn.). Plénum ústavného súdu

návrh senátu IV. ÚS uznesením sp. zn. PLz. ÚS 2/09 z 25. februára 2009 zamietlo, keďže ho hlasovaním nepodporila nadpolovičná väčšina všetkých sudcov (čl. 131 ods. 1 druhá a tretia veta ústavy).

9. Na základe obsahu sťažnosti, jej príloh, vyjadrení účastníkov konania, z rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj z ostatného obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 2/2006 možno skutkový stav veci týkajúci sa predmetu konania zhrnúť takto:

9.1 O vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie požiadala Generálna prokuratúra Ruskej federácie žiadosťami z 20. apríla 2006 a 8. septembra 2006 adresovanými ministromi spravodlivosti, a to pre trestné činy banditizmu podľa čl. 2 a čl. 209, siahnutia na život vojenských osôb podľa čl. 317, lúpeže podľa čl. 162 č. 3, krádeže zbrane skupinou osôb podľa písm. b) č. 4 a čl. 226 Trestného zákona Ruskej federácie, ktorých sa mal dopustiť tak, *„že sa zapojil do činnosti ozbrojenej skupiny operujúcej na území Čečenskej republiky, vyzbrojenej rôznymi zbraňami, výbušnínami, nábojmi, dopravnými a komunikačnými prostriedkami, ktorá mala za cieľ organizovanie ozbrojeného odporu voči federálnym vojskám, útoky na občanov a vojenské osoby, pričom ako člen bandy (ozbrojenej skupiny) dňa 25. 6. 2001 v meste G. podľa vopred pripraveného dohovoru so skupinou ďalších osôb zavraždil pracovníkov ministerstva vnútra M. M. M. a A. M. P. Dňa 27. 4. 2005 asi o 23.00 hod. v G. uzatvoril dohodu s ďalšími osobami o zabránení majetku vedúceho sekretariátu informačného oddelenia, vyplácania kompenzácií pri vláde Čečenskej republiky R. G. E. a dňa 28. 4. 2005 prišli do domu uvedenej osoby, kde A. Š. Č. aj s ďalšou osobou vonku dávali pozor a sledovali situáciu a ďalšie 4 osoby prezlečené do uniformy s maskami na tvári a ozbrojení so zbraňami vnikli do domu, kde napadli G. J. E. (otca R. E.) a jeho syna R. a s použitím hrozby použitia zbrane žiadali odovzdať zbrane a peniaze a prezradenie miesta pobytu R. G. E. a vynútili si vydanie 3.700 amerických dolárov, mobilné telefóny zn. Nokia a Sony Ericsson, 2 nože, parfumériu a dvojhlavňovú brokovnicu, čím spôsobili škodu 154.260 rubľov. Po čine si peniaze rozdelili a zbraň zahodili do rieky. Dňa 13. 5. 2005 uzatvoril zločineckú dohodu s ďalšími osobami o zabratí majetku L. Ž. S. a po príchode do dediny G. maskovaní maskami s prierezmi na oči a ozbrojení zbraňami vnikli do domu, L.*

Ž. S. zvalili na zem, zviazali mu ruky a nohy a žiadali ho o vydanie peňazí, zlata a cenností, čo aj poškodený urobil a odovzdal im dva mobilné telefóny zn. Samsung, 1 telefón zn. Siemens, zlaté predmety a peniaze, všetko v hodnote 198.286 rubľov.“

Obsahom žiadosti o vydanie boli aj záruky GP RF ako ústredného orgánu Ruskej federácie vo veciach vydávania, že na vyžiadanej osobe nebude v prípade jej vydania vykonaný trest smrti (v prvej žiadosti), resp. že nebude potrestaný trestom smrti (v druhej žiadosti). Zástupca GP RF v nich uviedol, že rozhodnutím Ústavného súdu Ruskej federácie je zavedené moratórium na trest smrti. Poukázal na to, že Ruská federácia podpísala dodatkový protokol týkajúci sa trestu smrti a je viazaná medzinárodnými záväzkami o nepoužiteľnosti trestu smrti, a zároveň sa zaručil, že vyžiadanej osobe budú v Ruskej federácii poskytnuté všetky možnosti ochrany, teda pomoc advokátov, a že nebude vystavená mučeniu ani surovým, neľudským a ľudskú dôstojnosť ponižujúcim formám zaobchádzania alebo trestu v zmysle čl. 3 dohovoru a že nebude súdená špeciálnym súdom. V ďalšom liste z 19. septembra 2006 adresovanom ministrovi spravodlivosti GP RF svoju garanciu spresnila tak, že v prípade, ak vyžiadanej osobe bude „stanovený“ trest smrti, tento nebude vykonaný.

9.2 Krajská prokuratúra na základe žiadosti GP RF podala 28. mája 2008 návrh na vydanie rozhodnutia o prípustnosti vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie. Krajský súd ako súd prvého stupňa o návrhu krajskej prokuratúry na verejnom zasadnutí 1. júla 2008 uznesením sp. zn. 3 Ntc 2/2006 rozhodol tak, že vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie nie je prípustné, pričom v odôvodnení tohto uznesenia okrem iného uviedol:

„... Ruská federácia, ako členský štát Rady Európy podpísala 6. dodatkový protokol o zákaze trestu smrti k Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách, no ako jediný členský štát tento protokol stále neratifikovala a teda nie je ním viazaná.

Kedže podľa Trestného zákona Ruskej federácie možno uložiť za trestný čin siahnutia na život vojenských osôb podľa článku 317 trest smrti, nepovažoval krajský súd záruky Ruskej federácie, že A. S. Č. nebude potrestaný trestom smrti za dostatočné. Z takéhoto znenia možno spoľahlivo vyvodiť iba to, že trest smrti nebude na ňom vykonaný

a to vzhľadom na moratórium na trest smrti. Nedostatočné je aj vyjadrenie dožadujúcej strany, že s trestom smrti sa u A. Š. Č. nepočíta a pochybnosti o neuložení trestu smrti vyvoláva aj záruku dožadujúcej strany z 20. 4. 2006, podľa ktorej na A. Š. Č. nebude vykonaný trest smrti.

Z uvedeného je teda zrejmé, že riziko, resp. hrozbu uloženia trestu smrti A. Š. Č. v prípade jeho vydania dožadujúcej strane nemožno vylúčiť a navyše ani štátne orgány Ruskej federácie sa nemôžu objektívne zaručiť za to, že mu takýto trest nebude uložený súdom, ktorý by mal byť nezávislým od štátnej moci.

Podľa správ Amnesty International z roku 2006 a 2007 v Trestnom zákone Ruskej federácie absentuje definícia mučenia, jej zákony a smernice zablokovali zadržaným osobám prístup k právnikom a príbuzným, existujú početné a trvalé tvrdenia o mučení, zlom zaobchádzaní, sú hodnoverné správy o neoficiálnych miestach zadržania, násilných zmiznutiach, únosoch a mučení. Výbor OSN proti mučeniu vyjadril obavy o systém výkonu úradu sudcov a jeho dopad na nezávislosť súdnictva.

Aj keď dožadujúca strana proklamovala, že sa zaručuje, že podľa smerníc medzinárodného práva budú v Ruskej federácii A. Š. Č. poskytnuté všetky možnosti ochrany, pomoc advokátov, nebude vystavený mučeniu ani surovým, neľudským a ľudskú dôstojnosť ponižujúcim formám zaobchádzania, vzhľadom na zistenia AI z nedávnej minulosti o mučení, neposkytnutí obvineným osobám prístup k právnikom, hrozí A. Š. Č., že v prípade vydania bude mučený a nedostane sa mu spravodlivého súdneho procesu.“

9.3 Prokurátorka krajskej prokuratúry podala proti predmetnému uzneseniu sťažnosť, v ktorej žiadala, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a sám rozhodol, že vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné, pričom v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedla, že krajský súd „dostatočne neprihliadol na opakované záruky ruskej strany vo vzťahu k uloženiu trestu smrti a najmä jeho vykonania v prípade, že by súd takýto trest uložil... Stanovisko súdu k opakovaným zárukám ruskej strany bezdôvodne znižuje váhu týchto oficiálnych stanovísk, podceňuje ich a na strane druhej nekriticky preceňuje vyjadrenia iných orgánov monitorujúcich situáciu v oblasti dodržiavania ľudských práv, hoci ide iba o všeobecné a nie príliš presvedčivé vyjadrenia.“. Podľa prokurátorky krajskej prokuratúry krajský súd tiež „nedostatočne

akcentuje závažnosť trestnej činnosti, pre ktorú ruská strana žiada o vydanie... Ide o rozsiahlu trestnú činnosť, z ktorej najzávažnejšou je dvojnásobná vražda pracovníkov ministerstva vnútra, teda ochrancov práva a verejného poriadku. V tejto súvislosti sú dôležité aj okolnosti, za ktorých bola trestná činnosť spáchaná, nešlo o žiadny bojový konflikt. Ale o ozbrojenú akciu organizovanej skupiny, zameranú na priamu fyzickú likvidáciu príslušníkov polície.“

9.4 O sťažnosti prokurátorky krajskej prokuratúry rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 9/2008 zo 4. septembra 2008 tak, že zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a súčasne vyslovil, že „vydanie vyžiadanej osoby... (sťažovateľa, pozn.) na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky právne posúdené ako trestný čin banditizmu podľa č. 2, článku 209, siahnutia na život pracovníka orgánu právnej ochrany podľa článku 317, lúpeže podľa článku 162 č. 3 a krádeže zbrane skupinou osôb podľa písm. b) č. 4 článku 226 Trestného zákonníka Ruskej federácie, ktoré mal spáchať tak, že... je prípustné“.

V relevantnej časti odôvodnenia označeného uznesenia najvyššieho súdu (po popise skutkov, ktoré mal sťažovateľ spáchať a pre ktoré má byť vydaný na trestné stíhanie do Ruskej federácie, a po popise doterajšieho priebehu konania) sa okrem iného uvádza:

«... Najvyšší súd... ako súd rozhodujúci o sťažnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry ... preskúmal správnosť napadnutého uznesenia nie len z hľadiska podmienok uvedených v § 501 Tr. por., teda neskúmal len dôvody neprípustnosti vydania podľa tohto ustanovenia, ale aj z hľadiska podmienok uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. (I keď podľa dikcie zákona ich posúdenie prináleží ministrovi spravodlivosti).

Najvyšší súd ... v tejto súvislosti konštatuje, že v posudzovanej veci žiadny z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501 Tr. por. nebol splnený, čo napokon správne vyhodnotil aj Krajský súd ... v napadnutom rozhodnutí.

Z dôvodov nepovolenia vydania uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. konštatuje, že dôvod podľa písm. e) tohto ustanovenia splnený nebol, nakoľko dožadujúci štát - Ruská federácia -nežiadal o vydanie vyžiadanej osoby na vykonanie trestu smrti.

Vo vzťahu k dôvodom uvedeným v § 510 ods. 2 písm. a) až písm. d) Tr. por. Najvyšší súd... posudzoval dve skupiny otázok, a síce, či

1) za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti, resp. či v prípade, že takýto trest v tomto štáte možno uložiť, sú záruky dožadujúceho štátu, že trest smrti uložený nebude, dostatočné a tieto možno prijať [písm. d)] a s ňou úzko súvisiacu otázku, či vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá [písm. c)],

2) je (alebo nie je) dôvodná obava, že trestné konanie v Ruskej federácii by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru alebo trest odňatia slobody predpokladaný v tomto štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 Dohovoru [písm. a)] a s ňou úzko súvisiacu otázku,

či je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody [písm. b)].

Vo vzťahu k prvej skupine posudzovaných otázok najvyšší súd uvádza nasledovné:

... Z písomných dokumentov priložených k uvedeným žiadostiam vyplýva, že Č. Á. Š. je vyžiadaný (okrem iných) aj pre trestný čin, za ktorý mu podľa Trestného zákonníka Ruskej federácie (jeho článku 317 - Siahnutie na život pracovníka orgánu právnej ochrany) hrozí (alternatívne popri treste odňatia slobody na 12 až 20 rokov a treste odňatia slobody na doživotie) aj uloženie trestu smrti (č. l. 61 spisu).

V súvislosti s hrozbou uloženia trestu smrti v dožadujúcom štáte je potrebné uviesť, že z § 510 ods. 2 písm. d) Tr. por. nevyplýva absolútny zákaz vydania osoby v extradičnom konaní do štátu, ktorého právny poriadok umožňuje uloženie takéhoto trestu a dokonca ani zákaz (resp. nemožnosť) vydania osoby v prípade, že je vyžiadaná dožadujúcim štátom na účely trestného stíhania priamo za trestný čin, pre ktorý trest smrti možno uložiť. Ochrana ústavne zaručeného práva na život a neprípustnosť pozbavenia života a trestu smrti (článok 15 ods. 1 až 3 ústavy) je v extradičnom konaní zabezpečená možnosťou prijatia záruky dožadujúceho štátu, že v prípade vydania vyžiadanej osoby jej trest smrti nebude uložený. Uvedomujúc si, že formálne posudzovanie poskytnutej záruky, podľa ktorého by len jej samotná existencia (písomná deklarácia) mohla viesť k zneužitiu tohto inštitútu

dožadujúcim štátom v podobe účelovosti jej poskytnutia sledujúc jediný cieľ - dosiahnutie vydania osoby bez reálnej vôle svoj záväzok, resp, sľub (ktorý záruka predstavuje) dodržať, je potrebné dostatočnosť jej poskytnutia posudzovať materiálne - teda s ohľadom na všetky okolnosti posudzovaného prípadu, ako aj právny aj faktický stav existujúci v dožadujúcom štáte týkajúci sa reálneho ukladania a vykonávania trestu smrti.

Vychádzajúc zo žiadosti Ruskej federácie a správ rôznych subjektov monitorujúcich Ruskú federáciu doložených Vysokým komisárom OSN pre utečencov, Národným úradom v Slovenskej republike (čl. 131 až 148 spisu), ako aj správ doložených občianskym združením Liga za ľudské práva (č. l. 203 spisu) vyplýva, že Ruská federácia je členom Rady Európy, podpísala dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru, ktorým sa zaviazala zrušiť trest smrti, avšak tento doposiaľ neratifikovala, v dôsledku čoho nie je touto povinnosťou medzinárodnoprávne viazaná. Po vstupe do Rady Európy (28. februára 1996) sa zaviazala zaviesť moratórium na popravy a ratifikovať už citovaný dodatkový protokol do troch rokov. I keď protokol doposiaľ neratifikovala, prezident zaviedol (prezidentským dekrétom č. 724) moratórium tak na ukladanie ako aj výkon trestu smrti. Navyše rozsudok Ústavného súdu Ruskej federácie uložil dočasný zákaz trestov smrti 2. februára 1999, pričom 15. novembra 2006 štátna дума rozšírila moratórium na trest smrti na ďalšie tri roky, do začiatku roku 2010. Ruská Ústava garantuje právo na súdne konanie za účasti poroty v prípadoch kedy je potenciálne možné uloženie trestu smrti. V súlade s týmto ustanovením ústavný súd prijal rezolúciu zakazujúcu ukladanie trestu smrti a to do času kým súdne procesy súčasťou poroty nebudú v celej Ruskej federácii riadne zavedené. V čase vydania rezolúcie boli takéto procesy funkčné len v 9 z 89 ruských obvodov. Až zavedenia týchto procesov v celej krajine odstráni zákaz ústavného súdu na ukladanie trestov smrti (č. l. 207 spisu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že Ruskou federáciou poskytnutú záruku je potrebné posudzovať v kontexte vyššie uvedených skutočností. I keď právny poriadok Ruskej federácie umožňuje uloženie trestu smrti, od roku 1996 sa tento trest v Ruskej federácii nielen že nevykonáva, ale ani neukladá. Ruská federácia je členom Rady Európy a i keď dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru neratifikovala, tento podpísala, teda reálne nastolila proces smerujúci k zrušeniu trestu smrti, i keď tento doposiaľ nie je dokončený. Pokiaľ ide o záruku Ruskej federácie formulovanú tak, že na vyžiadanej osobe

nebude trest smrti vykonaný, pripúšťajúc tak, že tento jej môže byť uložený, je potrebné si uvedomiť, že žiadosť o vydanie vyžiadanej osoby bolo Slovenskej republike doručené Generálnou prokuratúrou Ruskej federácie (ktorá, ako vyplýva z jej žiadosti, je tým orgánom, ktorému je právnym poriadkom Ruskej federácie táto kompetencia zverená). Pokiaľ sa Ruská federácia deklaruje ako demokratický štát, kde v systéme Štátnych orgánov pôsobia nezávislé súdy, je len logické, že generálna prokuratúra sa nemohla zaviazat' ku konkrétnemu výsledku (budúceho) súdneho konania vyžiadanej osoby... Napokon obdobnú záruku (ohľadne konkrétneho výsledku súdneho konania akémukoľvek cudziemu štátu by nemohlo dať ani Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ako orgán (výkonnej moci) oprávnený podať žiadosť o vydanie osoby z cudziny podľa nášho právneho poriadku (§ 489 ods. 1 Tr. por.). V týchto intenciách je potom nevyhnutné vykladať záruku dožadujúceho štátu podľa § 510 ods. 2 písm. d) Tr. por. tak, že v prípade vydania vyžiadanej osoby do cudziny, táto pre skutok, pre ktorý je vyžiadaná, nebude pozbavená života, aj keby tejto bol súdom uložený trest smrti, nakoľko jedine záruku tohto obsahu môžu v demokratickom štáte (kde sa uplatňuje základná požiadavka právneho štátu, ktorou je trojdelenie štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu) dať štátne orgány výkonnej moci. Pokiaľ ide o tvrdenie obhajcu vyžiadanej osoby vo vzťahu k poskytnutej záruke, že Ruská federácia nieje krajinou „ktorej slovu sa dá veriť“ (č. l. 177 až 178 spisu), najvyšší súd len konštatuje, že rozhodovanie súdov Slovenskej republiky nemôže byť založené na emóciách, dojmoch alebo politických názoroch. ... Najvyšší súd preto konštatuje, že na základe v konaní zistených skutočností, neexistuje reálna hrozba, že by vyžiadaná osoba v súvislosti s trestným stíhaním, na účel ktorého je vyžiadaná, bola pozbavená života, preto podmienku uvedenú v § 510 ods. 2 písm. d) Tr. por. vyhodnotil tak, že táto nie je splnená.

Rovnako tak nie je splnená ani podmienka uvedená pod písm. c) citovaného ustanovenia, nakoľko za najzávažnejší trestný čin, ktorý je predmetom žiadosti o vydanie (siahnutie na život pracovníka organu právnej ochrany), v zmysle nášho Trestného zákona kvalifikovateľný ako trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d), písm. e) Tr. zák., za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie (teda trest podľa nášho Trestného zákona najprisnejší), nemožno hodnotiť vzhľadom na vek, osobné pomery a závažnosť činu za trest „neprimerane tvrdý“ [v zmysle dikcie § 510 ods. 2 písm. c) Tr. por.]. Argumentácia

neexistencie trestu smrti v našom právnom poriadku tu taktiež neobstoí. Opačný prístup by vo svojej podstate znamenal vyhnutie sa spravodlivosti v cudzom štáte už len z toho dôvodu, že právny poriadok tohto štátu trest smrti upravuje a umožňuje.

Pri posudzovaní druhej skupiny vyššie vymedzených otázok sa najvyšší súd spravoval nasledovnými úvahami a dospel k týmto záverom:

Vychádzajúc z už vyššie citovaného nálezu ústavného súdu najvyšší súd vo vzťahu k zodpovedaniu otázky, či v danom prípade je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo trest odňatia slobody predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru, vykonal „test domnienok vážnych dôvodov“, pri ktorom vychádzal zo správ z rôznych zdrojov (obsiahnutých v spise) týkajúcich sa eventuálnej možnosti porušenia uvedených článkov Dohovoru zo strany Ruskej federácie v prípade vydanie vyžadanej osoby. Vychádzal pritom z kritérií formulovaných v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. vo veci Saadi v. Taliansko (na ktorú poukázal aj ústavný súd v už vyššie citovanom náleze). Vo vzťahu k článku 3 Dohovoru Európsky súd pre ľudské práva formuloval nasledovné „všeobecné princípy“:

I. Zodpovednosť zmluvných štátov v prípade vydania:

- kde sú podstatné skutočnosti na uverenie, že dotknutá osoby v prípade deportovania čelí skutočnému riziku, že bude vystavená zaobchádzaniu v rozpore s č. 1. 3 Dohovoru, zmluvné štáty majú záväzok nedeportovať túto osobu do danej krajiny,

- zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania je absolútny, a to bez ohľadu na správanie sa obete, a preto povaha konania, ktorého sa údajne mal sťažovateľ dopustiť, je irelevantná s ohľadom na účel č. 1. 3,

II. Podklady slúžiace na určenie rizika vystavenia zaobchádzaniu v rozpore s č. 1. 3 Dohovoru:

- pri vyhodnotení otázky, či boli preukázané podstatné skutočnosti na uverenie, že je tu skutočné riziko zaobchádzania v rozpore s článkom 3 Dohovoru, súd bude brať ako základ všetky podklady pred ním predložené, alebo, ak je to potrebné, zabezpečí si podklady sám proprio motu,

- v zásade je to povinnosť sťažovateľa predložiť dôkazy spôsobilé na preukázanie, že

sú tu skutočnosti nasvedčujúce tomu, že v prípade uskutočnenia namietaného úkonu, sťažovateľ bude vystavený skutočnému riziku zaobchádzania v rozpore s článkom 3 Dohovoru. Ak takéto dôkazy predložené sú, je úlohou vlády rozptýliť akékoľvek pochybnosti o tom,

- za účelom určenia, či existuje nebezpečenstvo zlého zaobchádzania, súd má povinnosť preskúmať predvídateľné dôsledky vydania sťažovateľa do prijímajúcej krajiny, berúc do úvahy všeobecnú situáciu v krajine a jeho osobnú situáciu,

- čo sa týka vyhodnotenia všeobecnej situácie v danej krajine, súd považuje za dôležité informácie, ktoré sú obsiahnuté v aktuálnych správach nezávislých medzinárodných ľudskoprávných organizácií ako je Amnesty International alebo v správach z vládnych zdrojov zahŕňajúc tiež správu z US State Department.

III. Pojem mučenie a neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie:

- ak má byť považovaný trest alebo zaobchádzanie ako neľudské alebo ponižujúce, tak s tým súvisiace utrpenie alebo poníženie musí v každom prípade presahovať to nevyhnutné utrpenie alebo poníženie, ktoré je spojené s danou formou legitímneho zaobchádzania alebo trestania,

- a účelom zistenia či jednotlivá forma zlého zaobchádzania má byť považovaná za mučenie, je nutné si všímať rozdiel medzi pojmami mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, ktoré sú obsiahnuté v Článku 3. Tento rozdiel v pojmoch uvedený v danom článku predstavuje, že „za mučenie“ sa považuje len úmyselné neľudské zaobchádzanie spôsobujúce veľmi vážne a kruté utrpenie.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava spolu s návrhom podľa § 509 ods. 1 Tr. por. predložila súdu písomný materiál UNHCR (Vysokého komisára OSN pre utečencov), Národného úradu v Slovenskej republike obsahujúci informácie o Ruskej federácii z pohľadu rešpektovania, resp. nerešpektovania ľudských práv zaistených osôb, ako aj rizík brániacich jeho vydaniu do Ruskej federácie. Predložený materiál pozostáva zo súhrnu správ rôznych vládnych i mimovládnych organizácií monitorujúcich a hodnotiacich Ruskú federáciu z uvedených hľadísk, pričom pozostáva z troch častí - prvá sa zaoberá konfliktom v severnom Zakaukazsku, druhá medzinárodnými dokumentmi a materiálmi Rady Európy a tretia zaobchádzaním s utečencami, vnútorne vysídlenými osobami a osobami podozrivými zo spáchania trestných činov v Ruskej federácii (č. l. 131 až 148

spisu).

Súčasťou tohto materiálu sú nasledovné správy, resp, výňatky správ a verejne prístupné články...

Obhajca vyžiadanej osoby súdu počas konania predložil Tlačové komuniké č. 6/08 Ústavného súdu Slovenskej republiky (č. l. 186 spisu), zoznam krajín, ktoré ratifikovali dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru (č. l. 188 spisu), rozsudok Veľkej Komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. februára 2008 č. 37201/06 (č. l. 190 spisu), list Amnesty International adresovaný obhajcovi vyžiadanej osoby z 30. júna 2008 (č. l. 194 a 228 spisu), tlačové informácie Ligy za ľudské práva z 24. júna 2008 (č. l. 199 až 216 spisu).

V súhrne možno uviesť, že z vyššie citovaných správ rôznych vládnych i mimovládnych organizácií vyplýva, že dlhodobý konflikt v Čečenskej republike (správy zahŕňajú situáciu od roku 1999 po súčasnosť) medzi vládou Ruskej federácie a čečenskými ozbrojenými skupinami má vo svojej podstate charakter dlhodobého vojenského konfliktu, ktorý je spojený s porušovaním základných ľudských práv zo strany oboch bojujúcich strán - „Konflikt, niekedy charakterizovaný ako vzburá, v Čečensku pokračoval napriek úsiliu znovu nastoliť normálny stav, aj prostredníctvom rozsiahlych projektov pre obnovu. Federálne vojsko, čečenská polícia a bezpečnostné sily bojovali s čečenskými ozbrojenými opozičnými skupinami a federálne vojsko ostreľovalo hornaté oblasti na juhu. Na odplatu, čečenské ozbrojené skupiny napadli policajtov a konvoje federálnych vojsk a umiestnili bomby na autá. Prítomnosť početných polovojenských ozbrojených síl, ich svojvoľné činy a ich nezodpovednosť sťažila určenie totožnosti tých, ktorí sú zodpovední za vážne porušovanie ľudských práv.“ (správa Amnesty International z 23. mája 2007). Uznesenie Valného zhromaždenia z 15. marca 2006 s názvom „Výbor pre ľudské práva“ pojednáva o „pretrvávajúcom zabíjaní, zmiznutiach a mučení v Čečensku, ako aj o vysokej úrovni beztretnosti a nevyšetrovaní zločinov. Zo svetového prieskumu o utečencoch 2005 Amerického výboru pre utečencov a prisťahovalcov z 20. júna 2005 vyplývajú že „čečenský vzbúrenci tiež napádali civilistov, využívali ich ako ľudské štíty, nútili ich budovať opevnenia a bránili im opustiť Čečensko, Takisto zabíjali etnických Rusov a každého kto im odmietol pomôcť,“

Z ďalšej skupiny správ vyplýva, že Ruská federácia skutočne za situáciu v Čečenskej republike čelí tlaku medzinárodných organizácií zameraných na presadzovanie ľudských

práv a základných slobôd na čele s Radou Európy. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy v januári 2007 „odsúdilo neúčinné vyšetrowanie a výslednú beztretnosť za porušovanie ľudských práv; represálie voči žiadateľom, ktorí sa obrátili na Európsky súd pre ľudské práva; totálne zlyhanie prísnych bezpečnostných opatrení pre znovu nastolenie právneho poriadku a výslovné zúfalstvo, násilie a nestabilitu“ (pozri č. 144 spisu). Výbor OSN proti mučeniu (6. február 2007) vyjadril „obavy o obzvlášť početné, pretrvávajúce a trvalé obvinenia z mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestov spáchaných zamestnancami súdnych orgánov, vrátane zadržovania na polícii.“ Správa Ministerstva zahraničných vecí USA (marec 2008) uvádza: „tlač uvádza, že s väzňami je zle zaobchádzané, že zvyknú byť poranení alebo zomrú počas odňatia slobody vo väzbe.“ Správa Ligy za ľudské práva (č. 210 spisu) uvádza: „podmienky Čečencov držaných v ruských väzniciach sú bežne opisované ako desivé a brutalita voči čečenským väzňom je obrovská.“

Z listu Amnesty International z 30. júna 2008 (č. 1. 228 spisu), ktorý súdu doručil obhajca vyžiadanej osoby vyplývajú konkrétne obavy tejto organizácie z mučenia alebo iné zlého zaobchádzania v prípade jej vydania Ruskej federácii. Svoju obavu opiera o vlastné miestne zistenia (prostredníctvom svojej skupiny Amnesty International Rusko), podľa ktorých pravdepodobná osoba (A. M., resp. M.), na svedectve ktorej je postavené obvinenie Č. A. Š. za vraždu dvoch osôb bola za obdobný skutok v Ruskej federácii odsúdená a obrátila sa na Európsky súd pre ľudské práva s tvrdením, že vo väzení bola mučená a nútená podávať krivé svedectvá, čo je v súlade s výpoveďou vyžiadanej osoby.

Obhajca vyžiadanej osoby najvyššiemu súdu ďalej predložil list (najskôr e - mailom 18. augusta 2008, ktorý neskôr doplnil o preklad doručený faxom 25. augusta 2008) Ruskej právnej iniciatívy, v ktorom táto holandská organizácia pre právnu pomoc vyjadrila obdobnú obavu zo zlého zaobchádzania s vyžiadanou osobou v prípade jej vydania do Ruskej federácie. Uviedla, že A. M. je jej klientom a v súvislosti s jeho trestným stíhaním pre skutok súvisiaci so skutkom vyžiadanej osoby v tomto extradičnom konaní mal byť mučený, o čom majú svedčiť aj bližšie opísané lekárske správy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z uvedených správ obsiahnutých v spise konštatuje, že svetovú verejnú politickú situáciu v Čečenskej republike, ktorá vyhrotila až do ozbrojeného konfliktu, skutočne vážne znepokojila. Pri posudzovaní reálnej

hrozby porušenia ľudských práv a základných slobôd obsiahnutých v Dohovore a v Ústave Slovenskej republiky konkrétnej osoby pri trestnom stíhaní v Ruskej federácii je však potrebné vychádzať z konkrétnej situácie - v ktorej sa táto osoba nachádza, ako aj podmienok, za ktorých i e vyžiadaná a nemožno celú otázku možnosti alebo nemožnosti vydania osoby oprieť výlučne o politickú situáciu na časti územia vyžadujúceho štátu a negatívnu kritiku tohto štátu zo strany medzinárodnej verejnosti

Je nepochybné, že Ruská federácia tejto kritike čelí. Súčasne však nie je možné ignorovať aj tú skutočnosť, že kritiku za prípady porušovania ľudských práv a základných slobôd v Čečenskej republike nemožno vzniesť ani nikomu inému ako Ruskej federácii (resp. jej vláde), nakoľko len táto je nositeľom zvrchovanej moci na predmetnom území a teda z pohľadu medzinárodných ľudskoprávných noriem len táto (a nie akékoľvek povstalecké skupiny) zodpovedá za ich dodržiavanie. Z uvedeného pohľadu práve Ruská federácia (ako suverénny štát) je legitímna na postupy smerujúce k nastoleniu verejného poriadku na vlastnom území. Samotná takýchto postupov preto nemôže odôvodňovať nevydanie tomuto štátu jeho vlastného skrývajúceho sa na území Slovenskej republiky pred trestným stíhaním a prípadným trestom za trestné činy na území tohto štátu spáchané.

Nie bezvýznamnou pre posúdenie otázky, či vyžiadanej osobe hrozí v Ruskej federácii zaobchádzanie, ktoré je v rozpore s článkom 3 Dohovoru, je aj tá skutočnosť, že vyžadajúci štát je členským štátom Rady Európy - medzinárodnej organizácie, ktorej priamym poslaním je ochrana, monitorovanie a presadzovanie ľudských práv. Ruská federácia je súčasne právne viazaná Dohovorom, teda na jej území je zabezpečený aj v Dohovore upravený mechanizmus ochrany ľudských práv, ktorý predstavuje Európsky súd pre ľudské práva, na ktorý každý občan tohto štátu, v prípade ich (reálneho ale i domnelého) porušenia, môže podať sťažnosť. I keď aj zo správ Rady Európy vyplýva určitá nespokojnosť s dodržiavaním svojich záväzkov zo strany Ruskej federácie, už samotné monitorovanie situácie touto organizáciou a vyššie, uvedený mechanizmus ochrany ľudských práv je potrebné zohľadniť aj v extradičnom konaní v tom zmysle, že neexistuje dôvod na odmietnutie vydania občana Ruskej federácie jeho domovskému štátu.

Pokiaľ ide o obhajobné tvrdenia vyžiadanej osoby, ktorými popiera obvinenia z vraždy dvoch osôb (policajtov) v G. v roku 2001, je potrebné uviesť, že predmetom extradičného konania nie je posudzovanie skutkov, pre ktoré je osoba vyžiadaná

dožadujúcim štátom z hľadiska možnej pravdivosti (resp. reálnosti) obvinenia, ako aj jeho možnej (tvrdenej) vykonštruovanosti zo strany štátnych orgánov. Súd v extradičnom konaní, okrem toho, že na to nieje oprávnený, nemá ani reálnu možnosť posúdiť hodnovernosť svedka M., na ktorého výpovedi má byť (údajne) obvinenie vyžiadanej osoby z najzávažnejšieho trestného činu založená, a ktorú hodnovernosť táto spochybňuje. Taktiež z indície vyplývajúcej z predložených listov Amnesty International a Ruskej právnej iniciatívy, že hlavný svedok v procese vyžiadanej osoby (M.) podal sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva, v ktorej má namietat' donútenie svojho priznania, ako aj krivé obvinenia iných osôb mučením zo strany ruských štátnych orgánov, nie je dôkazom o tom, že na vyžiadanej osobe budú tieto metódy použité. Pokiaľ ide o popieranie viny vyžiadanej osoby (i keď ako už bolo uvedené, táto otázka nie je predmetom extradičného konania), najvyšší súd len marginálne poukazuje na to, že vyžiadaná osoba opakovane štátnym orgánom v Slovenskej republiky uviedla nepravdu - okrem uvedenia nepravdivého mena a ďalších osobných údajov v azylovom konaní (keď skutočnú identitu priznala až v dôsledku zamietnutia žiadosti o azyl), je to aj popieranie svojej (ak nie účasti tak) minimálne vedomosti o inkriminovanom usmrtení dvoch policajtov v G. v roku 2001, keď v konaní Krajského súdu v Bratislave vedenom pod sp. zn. 9 Saz 54/2006 vypovedal, že o inkriminovanej situácii vie, i keď k usmrteniu malo podľa neho dôjsť v dôsledku sebaobrany a nie naplánovanou akciou - pozri č. l. 158 spisu, zatiaľ čo v extradičnom konaní už túto skutočnosť vôbec neuviedol a usmrtenie predmetných dvoch osôb označil za vykonštruované.

Námietky vyžiadanej osoby ohľadne nedôveryhodnosti Ruskej federácie vo vzťahu k splneniu poskytnutých záruk najvyšší súd vyhodnotil ako neopodstatnené. I pri vedomí nedokonalosti kontrolných mechanizmov v tomto smere je potrebné uviesť, že prípadné nesplnenie záruk dožadujúcim štátom nie je celkom nesankcionovateľné. Ak dožadujúci štát poskytnuté záruky nesplní, riskuje stratu dôvery a následnú nespôluprácu dožiadaného štátu v prípade budúcich obdobných žiadostí o vydanie. Práve pri sledovaní splnenia týchto záruk môžu zohrať svoju nezastupiteľnú úlohu mimovládne organizácie vyvíjajúce činnosť v oblasti dodržiavania ľudských práv, ktoré tak môžu poukazovať na zlyhanie príslušného štátu v konkrétnom monitorovanom prípade vyžiadanej osoby. Navyše otázku „dôvery medzi štátmi“ má právo posúdiť minister spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý (na

rozdiel od súdu) môže pri rozhodovaní o povolení vydania vyžiadanej osoby do cudziny vychádzať aj z politických kritérií.

K jednotlivým správam ohľadne hrozby mučenia alebo iných foriem neľudského zaobchádzania je potrebné uviesť, že tieto sú príliš všeobecné a nekonkrétne. V tomto smere sa najvyšší súd stotožnil so sťažnostnou námietkou prokurátorky, podľa ktorej tieto správy krajský súd nekriticky precenil. V kontexte záruk, ktoré poskytla Ruská federácia Slovenskej republike, ako aj jej členstva v Rade Európy spojeného s monitoringom jednak zo strany Rady Európy, ale aj iných vládnych či mimovládnych organizácií, najvyšší súd nemal dôvod pochybovať, že trestné stíhanie vyžiadanej osoby bude prebiehať v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a len všeobecne vyjadrené pochybnosti nemôžu odôvodňovať záver opačný.

Najvyšší súd napokon považuje za potrebné poznamenať, že účelom extradičného konania nie je poskytovať občanovi cudzieho štátu ochranu pred trestným stíhaním alebo trestom, ktoré mu hrozia v jeho domovskom štáte, a tým mu napomáhať uniknúť pred spravodlivosťou. Ochrana poskytovaná osobám nachádzajúcim sa na území Slovenskej republiky ľudskoprávnymi normami, ktoré sú obsahom jej právneho poriadku, nemôže byť zneužitá na uvedený cieľ a samotná nepriaznivá politická situácia v domovskom štáte cudzinca nemôže byť dôvodom na zbavenie sa trestnej zodpovednosti za trestné činy v tomto štáte spáchané.

Súčasne je potrebné si uvedomiť i to, že aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd nechráni osoby len pred mučením alebo podrobením neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu (čl. 3), ale v jeho prvej hlave upravuje aj iné práva a slobody, ako sú právo na život (čl. 2) alebo právo na slobodu a bezpečnosť (čl. 5), ktoré boli „extradičnými trestnými činmi“ porušené alebo ohrozené (napr. u poškodených usmrtených policajtov M. a P. alebo R. G. E. a členov jeho rodiny, ktorí sa stali obeťami lúpežného prepadnutia). Reálne uplatnenie týchto práv poškodených možno v súčasnosti naplniť len v podobe rozvinutia procesu trestného stíhania osôb, ktoré sú za ich porušenie alebo poškodenie zodpovedné, pričom zohľadňujúc čas a región spáchania skutkov, ako aj špecifickosť „rusko - čečenského konfliktu“, možno dôvodne predpokladať, že nevydaním A. Č. Š. Ruskej federácii by došlo k nadmernému sťaženiu a pravdepodobne až znemožneniu uvedené trestné činy náležite zistiť a ich páchatel'ov spravodlivo potrestať.

Jeho nevydanie by tak spôsobilo nevyváženosť (nerovnováhu) medzi vyššie citovanými Dohovorom chránenými právami a slobodami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, nezistiac, že by boli splnené dôvody neprípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny podľa § 501 Tr. por., ako aj § 510 ods. 2 Tr. por., preto sťažnosťou prokurátorky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 509 ods. 5 Tr. por. zrušil a sám uznesením rozhodol, že vydanie Č. A. Š. na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky uvedené vo výroku tohto rozhodnutia je prípustné...»

9.5 Na základe sťažnosti sťažovateľa ústavný súd svojím nálezom č. k. IV. ÚS 331/08-86 z 26. februára 2009 po vyslovení namietaného porušenia označených práv zrušil toto rozhodnutie najvyššieho súdu, pričom vo svojich záveroch (bod III odôvodnenia tohto nálezu) v súvislosti s extradičným konaním akcentoval význam preskúmania a zhodnotenia aktuálnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (i), čo najvyšší súd v prípade „sťažovateľa nevykonal“, v dôsledku čoho „vykazuje jeho uznesenie nedostatky, ktorým treba podľa názoru ústavného súdu priznať ústavnú relevanciu“ [(i) tvorilo tiež jadro odlišného právneho názoru senátu IV. ÚS, ktoré ale nebolo odsúhlasené v pléne ústavného súdu – pozri bod 8, pozn.].

9.6 Najvyšší súd sa vecou znovu zaoberal a uznesením sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009 uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Ntc/2/2006 z 1. júla 2008 opätovne zrušil a zároveň rozhodol, že vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné. Z odôvodnenia ostatného uznesenia najvyššieho súdu – po uvedení už uvedeného (bod 9.1 až 9.5) – vyplýva, že «... v citovanom náleze (č. k. IV. ÚS 331/08-86 z 26. februára 2009, pozn.) ústavný súd konštatoval, že k postupu, ktorý najvyšší súd vo veci sťažovateľa zvolil, keď v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „Európsky súd“) v posudzovanom prípade vykonal „test vážnych dôvodov“ a až na jeho základe rozhodol o tom, že vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné, nemá zásadné výhrady, avšak vyjadril pochybnosť o tom, či mal najvyšší súd k dispozícii dostatok aktuálnej dokumentácie o situácii v Ruskej federácii a či sa možno stotožniť s jeho čiastkovými závermi, ktoré mali rozhodujúci vplyv na jeho konečné rozhodnutie.

V ďalšom vyslovil príslušný (IV.) senát ústavného súdu názor, že „ ... v konaniach o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru rozhodnutím všeobecného súdu vydaným v konaní o vydaní osoby zo Slovenskej republiky do cudziny upraveného v § 498 až § 514 Trestného poriadku, je vzhľadom na špecifické črty extradičného konania a jeho potenciálne negatívne dôsledky, ktoré hrozia sťažovateľom v súvislosti s ich vydaním do cudziny, nevyhnutné od príslušných všeobecných súdov bezvýhradne požadovať, aby pred rozhodnutím vo veci samej dôsledne preskúmali a zhodnotili aktuálnu judikatúru ESĽP, ktorá sa dotýka porušovania čl. 3 dohovoru, príp. aj iných práv garantovaných dohovorom zo strany štátu, do ktorého sa má dotknutá osoba vydať, a až na tomto základe po všestrannom preskúmaní konkrétnych okolností prípadu a ďalších podkladov, ktoré majú k dispozícii, vo veci rozhodli. Tento kategorický imperatív vyplýva z požiadavky materiálneho prístupu k ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj dôsledného zabezpečovania dodržiavania medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd...“

Ďalej konštatoval, že „Uvedený názor vychádza jednak z autoritatívneho a všeobecne rešpektovaného postavenia ESĽP v európskom systéme ochrany ľudských práv a základných slobôd, ako aj zo skutočnosti, že sťažovatelia, ktorí neuspeli v konaní pred vnútroštátnymi orgánmi, sa vo väčšine prípadov následne domáhajú ochrany svojich ľudských práv a základných slobôd chránených dohovorom prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 34 dohovoru pred ESĽP. t. j. v konečnom dôsledku je ich vec spravidla podrobená konfrontácii s aktuálnou judikatúrou...“

Taktiež „Podľa názoru ústavného súdu existuje celý rad rozhodnutí ESĽP týkajúcich sa Ruskej federácie, ktorých dôkladná analýza bola (je) pre rozhodnutie o povolení (ne)vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie nanajvýš žiadúca, či už z hľadiska toho, že poskytujú významný a pritom autoritatívny zdroj informácií o postupoch ruských bezpečnostných a policajných orgánov a tiež o „Čečenskom konflikte“, ako aj o aktuálnom postoji ESĽP k porušovaniu ľudských práv v prípadoch, ktoré priamo či nepriamo súvisia s týmto konfliktom, príp. aj k iným porovnateľným prípadom porušovania práv garantovaných dohovorom Ruskou federáciou.“

V ďalšom poukázal na konkrétne – ústavným súdom uvedené – prípady riešené ESĽP a uviedol: *«Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že skoršie uznesenie najvyššieho súdu v dôsledku nevykonania analýzy aktuálnej judikatúry Európskeho súdu týkajúcej sa porušovania ľudských práv a základných slobôd chránených dohovorom zo strany Ruskej federácie v prípadoch porovnateľných s prípadom sťažovateľa, vykazuje nedostatky, ktorým treba priznať ústavnú relevanciu.*

K čiastkovým záverom najvyššieho súdu ohľadne dôveryhodnosti záruk poskytnutých v danom prípade Generálnou prokuratúrou Ruskej federácie a tiež hodnotenia predloženej dokumentácie týkajúcej sa hrozieb mučenia alebo iných foriem neľudského zaobchádzania zo strany príslušných orgánov Ruskej federácie ako príliš všeobecnej a nekonkrétnej vyslovil ústavný súd niekoľko pochybností.

Záver najvyššieho súdu o dôveryhodnosti záruk poskytnutých Ruskou federáciou podľa názoru ústavného súdu nekorešponduje so závermi, ku ktorým možno dôjsť na základe dôkladnej analýzy aktuálnej judikatúry ESĽP, pričom poukázal na skúsenosti z prípadu Shamayev a iní c. Gruzínsko a Rusko naznačené v rozhodnutí vo veci Ismoilov a iní c. Rusko.

Za „zjavné protirečenie“ ústavný súd považoval časť odôvodnenia najvyššieho súdu, v ktorej tento zdôraznil nezastupiteľnú úlohu mimovládnych organizácií vyvíjajúcich činnosť v oblasti dodržiavania ľudských práv pri poukazovaní na zlyhanie príslušného štátu v konkrétnom monitorovanom prípade, a to vo vzťahu k jeho ďalšiemu záveru o prílišnej všeobecnosti a nekonkrétnosti správ týchto mimovládnych organizácií, a ich nekritickom precenení zo strany krajského súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

Podľa ústavného súdu ďalej „Nepresvedčivo vyznieva aj tá časť textu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej sa poukazuje na právo ministra spravodlivosti posúdiť otázku „dôvery medzi štátmi“ z hľadiska politických kritérií.“ V tejto súvislosti zdôraznil zásadnú požiadavku, aby „úlohu preskúmať ľudskoprávne aspekty takýchto prípadov plnili primárne všeobecné súdy, ktorým ústava na rozdiel od orgánov výkonnej moci garantuje nezávislosť pri rozhodovaní...“

V zmysle vyššie uvedených záverov následne vyslovil, že v ďalšom konaní bude povinnosťou najvyššieho súdu najmä „analyzovať, vyhodnotiť a zohľadniť na účely nového rozhodnutia vo veci aktuálnu judikatúru ESLP týkajúcu sa prípadov porušovania čl. 3 dohovoru, resp. porovnateľných práv chránených dohovorom Ruskou federáciou, s osobitným zreteľom na prípady týkajúce sa čečenského konfliktu, ako aj na prípady súvisiace s formovaním postoja ESLP k problematike otázky dôveryhodnosti diplomatických záruk poskytovaných Ruskou federáciou v konaniach o vydanie jej občanov na trestné stíhanie do Ruskej federácie.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola vec citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky prikázaná, opätovne preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku rozhodnutia napadnutého prokurátorkou Krajskej prokuratúry Trnava, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce, a to nielen z hľadísk taxatívne uvedených v § 501 Tr. por., ale aj dôvodov uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. (v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2008, sp. zn. II. ÚS 111/08 - 101) a o tejto sťažnosti rozhodol po opätovnom vykonaní testu „domnienok vážnych dôvodov“ ako aj analýze judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v intenciách citovaného nálezu ústavného súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti konštatuje, že v posudzovanej veci žiadny z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501 Tr. por. nebol splnený, pričom z dôvodov uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. sa zamerá na tie otázky, pre ktoré bolo jeho skoršie rozhodnutie v tomto konaní zrušené v medziach citovaného ústavného nálezu vo svetle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k posudzovanej problematike.

V súvislosti s dôveryhodnosťou (resp. nedôveryhodnosťou) záruk poskytnutých Generálnou prokuratúrou Ruskej federácie najvyšší súd poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. apríla 2005 vo veci Shamayev a iní proti Gruzínsku a Rusku (sťažnosť č. 36378/021), v ktorom Európsky súd dospel k záveru, že gruzínske orgány vydaním sťažovateľa do Ruskej federácie neporušili článok 3 dohovoru, pričom Európsky súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolával predovšetkým na záruky Generálnej prokuratúry Ruskej federácie, ktoré vylúčili mučenie, zaobchádzanie alebo trest, ktoré by boli kruté, neľudské alebo v rozpore s ľudskou dôstojnosťou. Európsky súd uviedol, že

vzhľadom na absenciu konkrétnych informácií, dôkazy predložené zástupcami sťažovateľov tykajúce sa všeobecného pozadia konfliktu v Čičenskej republike nepreukázali, že sťažovatelia sú vystavení riziku zaobchádzania v rozpore s článkom 3 dohovoru. Samotná možnosť zlého zaobchádzania podľa Európskeho súdu nepostačovala na to, aby bol článok porušený, a to najmä vzhľadom na to, že „gruzínske orgány obdržali záruky od ich ruských kolegov proti takejto možnosti.“ Z uvedeného je zrejmé, že Európsky súd v tomto rozhodnutí považoval obdobné záruky ako tie, ktoré boli Ruskou federáciou predložené v posudzovanom prípade, za dostačujúce. Európsky súd v tomto prípade považoval za dôležitú tú skutočnosť, že garanciu poskytol generálny prokurátor, ktorý v rámci ruského právneho systému dohliada na činnosť všetkých prokurátorov, pričom prokurátori v Ruskej federácii plnia aj dozornú úlohu v súvislosti s právami väzňov. Je potrebné zdôrazniť (aj s ohľadom na odôvodnenie zrušujúceho nálezu ústavného súdu - str. 40), že v uvedenom prípade Európsky súd dospel k takémuto záveru (o hodnovernosti záruk) pri súčasnom konštatovaní, že zástupcom sťažovateľov nebolo po ich vydaní povolené sa s nimi kontaktovať a ruská vláda bránila Európskemu súdu v plnení jeho úlohy. Napriek týmto skutočnostiam Európsky súd konštatoval, že skutočnosťou zostáva, že v súvislosti s namietaním existencie nebezpečenstva v Rusku, nepredložili zástupcovia sťažovateľov dostatočné informácie tykajúce sa objektívnej pravdepodobnosti osobného nebezpečenstva sťažovateľov ako následku ich vydania. Dokumenty a správy, rôznych medzinárodných organizácií, na ktoré zástupcovia odkazovali poskytujú len veľmi všeobecné informácie o aktoch násilia páchaných ozbrojenými silami Ruskej federácie na civilnom obyvateľstve Čičenska. Nepreukazujú však, že by vydanie znamenalo osobnú hrozbu pre vydaných sťažovateľov. Títo sa nezmienujú ani o tom, či už boli niekedy predtým podrobení zaobchádzaniu, ktoré by bolo v rozpore s článkom 3 dohovoru. Práve nepreukázanie žiadnej osobnej zlej skúsenosti sťažovateľov z minulosti viedlo Európsky súd k záveru, že v danom prípade zistené skutočnosti nepodporujú „nad všetku pochybnosť“ tvrdenie, že v čase kedy gruzínske orgány vydali svoje rozhodnutie o povolení ich vydania, bolo rozumné a opodstatnené sa domnievať, že vydanie vystaví sťažovateľov skutočnému a osobnému nebezpečenstvu neľudského a ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 3 dohovoru, a preto Gruzínsko neporušilo tento článok.

Z aktuálnejšej rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva najvyšší súd poukazuje na rozsudok zo 17. februára 2009 vo veci Gasayev proti Španielsku (sťažnosť č. 48514/06), v odôvodnení ktorého Európsky súd pripomenul, že „zmluvné štáty (dohovoru, pozn.) majú v zmysle ustálených princípov medzinárodného práva, pričom musia rešpektovať záväzky, ktoré im vyplývajú zo zmlúv vrátane dohovoru, právo kontrolovať vstup, pobyt a odchod cudzincov. Právo na azyl navyše nepatrí medzi práva zaručené dohovorom a jeho protokolmi... Napriek tomu môže extradícia zmluvným štátom vyvolať otázku z hľadiska článku 3 a nastoliť tak zodpovednosť dotknutého štátu v zmysle dohovoru, pokiaľ existujú závažné a preukázateľné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba v prípade vydania do krajiny určenia bude čeliť reálnemu riziku, že bude podrobená zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore s týmto ustanovením (Soering proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok zo 7. júla 1989... a Olachea Cahuas proti Španielsku, rozsudok z 10. augusta 2006). Zmluvný štát by sa v skutočnosti správal spôsobom nezlučiteľným so «spoločným dedičstvom politických ideálov a tradícií, slobody a právneho štátu», na ktoré sa odvoláva preambula dohovoru, ak by vedome odovzdal osobu inému štátu, ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že v tomto štáte bude dotknutá osoba vystavená mučeniu alebo neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu (rozsudok Soering, citovaný vyššie, ods. 88).“ Vo vzťahu k riziku odsúdenia na trest smrti vzápätí konštatoval, že „španielske súdy po dôkladnom a starostlivom preskúmaní záruk poskytnutých ruskými orgánmi, ktoré boli na ich žiadosť viackrát doplnené..., dospeli k záveru, že na sťažovateľa nebude aplikovaný trest smrti. Keďže neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by ho mohla presvedčiť o opaku, Súd nemá dôvod vyvrátiť tieto závery vnútroštátnych súdov ...“ Túto sťažnosť Európsky súd vyhlásil za neprijateľnú.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, samozrejme pri určitej vyššej miere zovšeobecnenia, možno dospieť k záveru, že posudzovanie otázky dôveryhodnosti záruk dožadujúceho štátu pri žiadosti o vydanie, ako aj otázky existencie vážnych dôvodov na domnienku, že určitá osoba bude (resp. nebude) v prípade vydania vystavená v tomto štáte nebezpečenstvu mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu v zmysle článku 3 dohovoru, je vždy otázkou hodnotenia okolností konkrétneho prípadu. Európsky súd pre ľudské práva jednotlivé prípady „nepaušalizuje“ ani v tom zmysle, že by (a priori) vylučoval vydanie určitého okruhu osôb určitému štátu un block (napr. osôb

čečenskej národnosti Ruskej federácii). Svedčí o tom jeho rozhodovacia činnosť vo vzťahu k Ruskej federácii, kde možno nájsť tak prípady (rozhodnutia), v ktorých konštatoval porušenie článku 3 dohovoru v prípade vydania osoby do Ruskej federácie, ako aj prípady kde naopak vydanie pripustil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva formulované v jeho vyššie citovaných rozhodnutiach - *Shamayev a iní proti Gruzínsku a Rusku* (sťažnosť č. 36378/02) a *Gasayev proti Španielsku* (sťažnosť č. 48514/06) - sú vzhľadom na skutkovú obdobnosť uplatniteľné aj na posudzovaný prípad Č. A. Š..

Vo vzťahu k posledne spomenutému prípadu (*Gasayev*) je potrebné poznamenať, že ide o rozhodnutie z februára tohto roka, z čoho je zrejmé, že aj skoršia judikatúra Európskeho súdu (napr. *Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu* - rozhodnutie z 30. októbra 1991) k posudzovanej otázke doposiaľ nie je prekonaná. Aj v tomto prípade (*Vilvarajah*) „iba možnosť zlého zaobchádzania nebola postačujúca na to, aby došlo k porušeniu článku 3“. Za „zjavne nepodloženú“ Európsky súd považoval aj sťažnosť vo veci *Čonka a ďalší proti Belgicku* (rozhodnutie z 13. marca 2001) z dôvodu, že „sťažovatelia nepreukázali, že by oni sami boli priamo ohrození.“

Najvyšší súd konštatuje, že dokumenty a správy rôznych medzinárodných organizácií poskytujúce len veľmi všeobecné informácie o aktoch násilia páchaných ozbrojenými silami Ruskej federácie na civilnom obyvateľstve Čečenska nepreukazujú, že by vydanie pre menovaného znamenalo osobnú hrozbu. Tento nepreukázal a ani nepoukázal na žiadne osobné negatívne skúsenosti, vlastné zážitky súvisiace s výkonom väzby alebo výkonom trestu v Ruskej federácii. Osobné zážitky, ktoré v konaní popísal a ktoré sa dotkli aj jeho obce zapadali do inými dôkazmi (správami rôznych organizácií) preukázaného krutého pozadia rusko - čečenského konfliktu, avšak nevyplynula z nich konkrétna hrozba zlého zaobchádzania zakázaného článkom 3 dohovoru pre menovaného v prípade jeho trestného stíhania. Existencia spomenutého konfliktu a skutočnosť, že ide o osobu čečenskej národnosti samy osebe ani Európskemu súdu nepostačovali na záver o nemožnosti vydania takejto osoby Ruskej federácii. Keby to tak bolo, všetky obdobné sťažnosti by boli úspešné, čo však jeho rozhodovacia činnosť (ako vyplýva z vyššie uvedeného) nepotvrďuje. Naopak,

k týmto skutočnostiam musia pristúpiť ďalšie okolnosti, a síce také, ktoré pre vyžiadané osoby znamenajú osobnú hrozbu, ktorou však nemôže byť hrozba spočívajúca v obavách čechskej komunity ako celku pri predstave návratu do Ruskej federácie po skľučujúcich udalostiach, ktorých boli svedkom.

V tých prípadoch, v ktorých Európsky súd dospel k záveru o nehodnovernosti záruk dožadujúceho štátu, teda k tomu, že ich poskytnutie môže byť po vydaní následne zneužitie, vychádzal z konkrétnych skutočností, ktoré takémuto záveru nasvedčovali, a nie len zo správ rôznych organizácií, ktoré tento štát vykresľovali v negatívnom svetle. Pokiaľ ide o jeho rozhodnutie vo veci Ismoilov a iní proti Rusku (sťažnosť č. 2947/06), na ktoré ústavný súd poukazuje vo svojom náleze na str. 40 a 47, je potrebné uviesť, že tento prípad nekorešponduje s posudzovaným prípadom už len z toho hľadiska, že tento sa týkal vydania osôb z Ruska do Uzbekistanu, a teda neboli tu posudzované záruky (ani podmienky) Ruskej federácie. Prípad Estamirov a iní proti Rusku (sťažnosť č. 60272/00) sa zase týkal nedostatkov vyšetrovania zo strany ruských štátnych orgánov v súvislosti s vraždami príbuzných sťažovateľov. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí z 12. októbra 2006 konštatoval porušenie článku 2 dohovoru v tom, že úradom sa nepodarilo vykonať efektívne a adekvátne vyšetrovanie okolností smrti sťažovateľových príbuzných a porušenie článku 13 (právo na účinný opravný prostriedok). Tento prípad teda nemal priamy vzťah k článku 3 dohovoru.

Ani po analýze rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadny dôvod pochybovať o vierohodnosti záruk poskytnutých ruským generálnym prokurátorom ani žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala reálna hrozba zaobchádzania s vyžiadanou osobou v rozpore s článkom 3 dohovoru. Zotrval tak na svojich záveroch už formulovaných v skoršom citovanom náleze ústavného súdu zrušenom uznesení zo 4. septembra 2008, sp. zn. 4 Tost 9/2008.

Najvyšší súd nad rámec tohto rozhodnutia považuje za potrebné zdôrazniť, že toto rozhodnutie je v súlade s jeho doterajšou rozhodovacou praxou, potvrdenou navyše aj Ústavným súdom Slovenskej republiky. Poukazuje pritom na uznesenie najvyššieho súdu z 29. októbra 2008, 6 Tost 13/2008, ktorým iný senát najvyššieho súdu (6 T) rozhodol rovnakým spôsobom (o povolení vydania) vo veci vyžiadanej osoby A. N. I., pričom ide

o právnú vec nielen obdobnú, ale dokonca skutkovo totožnú (I. aj Š. boli vyžiadaní pre totožné skutky spáchané tou istou organizovanou skupinou). Záver o tom, že výrokom o povolení vydania menovaného I. do Ruskej federácie nedošlo k porušeniu článku 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ani článku 3 dohovoru pritom potvrdil aj ústavný súd (III. senát) v uznesení zo 17. decembra 2008, č. k. III. ÚS 437/08 - 35, ktorým sťažnosť I. odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

Tento záver korešponduje napokon aj s uznesením pléna ústavného súdu z 25. februára 2009, č. k. PLz. ÚS 2/09 - 4, ktorým bol návrh IV. senátu ústavného súdu predložený plénu v zmysle § 6 citovaného zákona za účelom zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu (III. a IV.) zamietnutý.

I keď IV. senát ústavného súdu v zrušujúcom náleze (str. 51 až 53) vysvetľuje dôvody, pre ktoré uznesenie pléna nerešpektoval, z uznesenia pléna (z výroku a článku IV. odôvodnenia) je zrejmé, že plénum zamietlo návrh nasledovného znenia:

„V konaniach o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu vydaným v konaní o vydaní osoby zo Slovenskej republiky do cudziny upraveného v § 498 až § 514 Trestného poriadku, je vzhľadom na špecifické črty extradičného konania a jeho potenciálne negatívne dôsledky, ktoré hrozia sťažovateľom v súvislosti s ich vydaním do cudziny, nevyhnutné od príslušných všeobecných súdov bezvýhradne požadovať, aby pred rozhodnutím vo veci samej dôsledne preskúmali a zhodnotili aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá sa dotýka porušovania čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, príp. aj iných súvisiacich práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zo strany štátu, do ktorého sa má dotknutá osoba vydať, a až na tomto základe po všestrannom preskúmaní konkrétnych okolností prípadu a ďalších podkladov, ktoré majú k dispozícii, vo veci rozhodli. Tento kategorický imperatív vyplýva z požiadavky materiálneho prístupu k ochrane ľudských práv

a základných slobôd, ako aj dôsledného zabezpečovania dodržiavania medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd.“

Z uvedeného je teda zrejmé, že plénum zamietlo (doslovne) ten právny názor IV. senátu, ktorý tento hneď vzápätí aplikoval vo svojom zrušujúcom náleze (pozri str. 8 tohto uznesenia).

Najvyšší súd Slovenskej republiky len podotýka, že plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky na mimoriadnom neverejnom zasadnutí 4. marca 2009 prijalo stanovisko k rozhodnutiu vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 331/08 vo veci ústavnej sťažnosti A. Š. Č. z 26. februára 2009. v ktorom konštatovalo, že týmto rozhodnutím IV. senát ústavného súdu nerešpektoval uznesenie pléna ústavného súdu z 25. februára 2009.

Napriek uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky, súc si vedomý významu článku 3 dohovoru, opätovne preskúmal otázku prípustnosti vydania vyžadanej osoby a aj pri zohľadnení judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú považoval v posudzovanom prípade za relevantnú, rozhodol, že vydanie Č. A. Š. do Ruskej federácie za účelom trestného stíhania na skutkovom základe uvedenom vo výroku tohto rozhodnutia je prípustné.».

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 344/06, III. ÚS 32/08).

Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 501 Trestného poriadku vydanie osoby do cudziny je neprípustné, ak

a) ide o občana Slovenskej republiky, okrem prípadu, ak povinnosť vydať vlastného štátneho občana ustanovuje zákon, medzinárodná zmluva alebo rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná,

b) ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu, alebo jej bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana, v rozsahu ochrany poskytnutej takej osobe osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou; to neplatí, ak ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu opakovane a o jej žiadosti o udelenie azylu už bolo právoplatne rozhodnuté,

c) trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky premlčané,

d) čin, pre ktorý sa vydanie žiada, je trestným činom len podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu, nie však podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,

e) trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, má výlučne politický alebo vojenský charakter,

f) trestný čin bol spáchaný na území Slovenskej republiky, okrem prípadov, keď s ohľadom na osobitné okolnosti spáchania trestného činu treba dať prednosť vykonaniu trestného stíhania v dožadujúcom štáte z dôvodov náležitého zistenia skutkového stavu, výmery trestu alebo jeho výkonu,

g) osoba bola pre trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, už právoplatne odsúdená alebo oslobodená slovenským súdom, alebo

h) vyžiadaná osoba nebola za trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky v čase jeho spáchania trestne zodpovedná, alebo sú iné dôvody vylučujúce jej trestnú zodpovednosť.

Podľa § 509 ods. 1 Trestného poriadku po skončení predbežného vyšetrovania rozhodne súd na návrh prokurátora o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny a po právoplatnosti svojho rozhodnutia predloží vec ministerstvu spravodlivosti.

Podľa § 510 ods. 2 Trestného poriadku ak súd vyslovil, že vydanie osoby do cudziny je prípustné, môže minister spravodlivosti rozhodnúť, že vydanie vyžiadanej osoby nepovolí, ak

a) je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo trest odňatia slobody uložený alebo predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru,

b) je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody,

c) vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá,

d) za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti okrem prípadov, ak sa dožadujúci štát zaručí, že trest smrti nebude uložený, alebo

e) dožadujúci štát žiada o vydanie na vykonanie trestu smrti.

Z citovaných ustanovení § 509 a § 510 Trestného poriadku vyplýva, že Slovenská republika má zmiešaný model extradičného práva procesného, v ktorom je rozhodovanie

o extradícii rozdelené medzi všeobecné súdy (krajské súdy a najvyšší súd) a ministra spravodlivosti. Extradíčné konanie podľa platného Trestného poriadku má teda dve fázy. V prvej fáze krajský súd a najvyšší súd dvojstupňovo rozhodujú o (ne)prípustnosti vydania do cudziny. Ak súdy rozhodnú, že vydanie do cudziny je prípustné, tak vydanie nepovolí alebo povolí minister spravodlivosti. Ten môže (nie musí) nepovolíť vydanie, ak sú prítomné obavy ľudskoprávneho charakteru.

V konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 111/08 sa ústavný súd už vyjadril k rozsahu prieskumnej povinnosti súdov pri rozhodovaní o návrhu prokurátora o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny podľa § 509 Trestného poriadku, keď uviedol, že „aj všeobecné súdy sú pri posudzovaní prípustnosti vydania viazané ľudskoprávnymi normami. Inými slovami, podmienky prípustnosti vydania (extradíčné právo hmotné), ktoré sú povinné zvažovať súdy, sa rozširujú o podmienku ľudskoprávnu, jadrom ktorej je naplnenie textu dohovoru a judikatúry k nemu.“.

Citovaný právny názor ústavného súdu vychádza z aplikačnej prednosti ústavy a medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred zákonmi (čl. 7 ods. 5 ústavy), ktorú je z hľadiska požiadaviek ústavne konformného výkladu dotknutých právnych noriem nevyhnutné uplatniť zvlášť v situácii, v ktorej ústava, resp. medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách priznávajú „niečo viac“ ako zákon, čím rozširujú zdanlivo taxatívnu úpravu v zákone (v danom prípade § 501 v spojení s § 509 Trestného poriadku). V podmienkach priamej a prednostnej aplikovateľnosti ústavy a medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách totiž spravidla neobstojí doslovný výklad dotknutých právnych noriem obsiahnutých v zákone, ktoré sú v danom prípade konštruované v podobe taxatívneho výpočtu podmienok prípustnosti vydania do cudziny.

11. Z judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 111/08), v rámci ktorej sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva nebyť mučený ani podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a podľa čl. 3

dohovoru, vyplýva, že ochrana ľudských práv a základných slobôd je v našom ústavnom systéme v prvom rade úlohou súdov, a to tak všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu. Osobitne možno ešte zvýrazniť povinnosť všetkých súdov chrániť jednotlivcov pred zásahmi verejnej moci. Táto povinnosť súdov je základným komponentom právneho štátu rešpektujúceho a ctiaceho ľudské slobody. Vďaka svojim definičným znakom – nezávislosti a viazanosti právom – ústavou, zákonmi a vybranými medzinárodnými zmluvami, môže a musí súdna moc chrániť jednotlivcov pred excesmi verejnej moci. Prostredníctvom rozhodovania o ústavných sťažnostiach usmerňuje ústavný súd rozhodovanie všeobecných súdov o ľudských právach a slobodách.

12. Vychádzajúc zo znenia Trestného poriadku upravujúceho proces extradície treba konštatovať, že o prípustnosti vydania osoby z územia Slovenskej republiky do cudziny rozhodujú všeobecné súdy (krajský súd v prvom stupni a najvyšší súd v druhom stupni) na základe návrhu prokurátora, ktorý vykonáva predbežné vyšetrovanie. Proces extradície z hľadiska participácie orgánov verejnej moci však týmto nie je ukončený, pretože vydanie do cudziny napokon povoľuje minister spravodlivosti. Niet pochyb o tom, že všetky spomínané orgány verejnej moci si musia byť vedomé svojej zodpovednosti za prijaté rozhodnutia či závery. Samozrejme, nejde o zodpovednosť ojedinelú, pretože v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy každý orgán verejnej moci je povinný postupovať spôsobom súladným s právom majúc pritom na pamäti ochranu základných práv a slobôd.

V tejto súvislosti treba poukázať na závažnosť výsledku konania o vydanie osoby do cudziny, a to hlavne v prípadoch, ak táto tvrdí, že v štáte, ktorý žiada jej vydanie, by mohla byť vystavená zaobchádzaniu nezlučiteľnému s garanciami obsiahnutými v čl. 3 dohovoru alebo by jej mohol byť uložený trest smrti. Podľa judikatúry ESĽP (rozsudok Soering c. Spojené kráľovstvo zo 7. júla 1989) totiž dožiadaný štát nesie zodpovednosť aj za potenciálne porušenie dohovoru mimo svojho územia. To znamená, že dožiadaný štát sa ani sám nemusí dopustiť konania znamenajúceho utrpenie pre osobu, voči ktorej sa praktizuje, ale jeho mocenský zásah v podobe vydania osoby do cudziny môže byť v príčinnej súvislosti so zlým zaobchádzaním či hroziacim trestom smrti, ktorému by mohla byť vystavená v prijímajúcom štáte.

13. Pri posudzovaní dodržiavania zákazu mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu ESLP v rámci rozhodovacej činnosti aplikuje *test domnienok vážnych dôvodov – substantial ground test*, podľa ktorého je dožiadaný štát povinný posúdiť, či existujú reálne hrozby, že vydaná osoba bude v dožiadajúcom štáte vystavená nebezpečenstvu mučenia alebo neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, alebo trestu. V prípade, ak sa takéto domnienky vyskytnú, osoba nesmie byť vydaná. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na závery svojho predchádzajúceho rozhodnutia v danej veci (nález č. k. IV. ÚS 331/08-86 z 26. februára 2009), v ktorom už konštatoval, že nemal zásadne výhrady k postupu, ktorý najvyšší súd vo veci sťažovateľa zvolil, keď v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry ESLP v posudzovanom prípade vykonal „*test vážnych dôvodov*“ a až na jeho základe rozhodol o tom, že vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné, avšak vyjadril pochybnosť o tom, či najvyšší súd vychádzal z aktuálnej judikatúry ESLP, či mal k dispozícii dostatok aktuálnej dokumentácie o situácii v Ruskej federácii a či sa možno stotožniť s jeho čiastkovými závermi, ktoré mali rozhodujúci vplyv na jeho konečné rozhodnutie.

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu s uvedenou výhradou ústavného súdu (v rámci jeho zrušujúceho nálezu) vysporiadal v namietanom ostatnom rozhodnutí náležitým (primeraným) spôsobom. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že „*Napriek... povinnosti... analyzovať, vyhodnotiť a zohľadniť aktuálnu judikatúru ESLP týkajúcu sa prípadov porušovania článku 3 Dohovoru Ruskou federáciou s osobitným zreteľom na prípady týkajúce sa čečenského konfliktu, Najvyšší súd SR sa tejto problematike vôbec nevenoval*“. V tejto súvislosti najvyšší súd v namietanom rozhodnutí uviedol, že «*... opätovne preskúmal... správnosť výroku rozhodnutia napadnutého prokurátorkou Krajskej prokuratúry... a to nielen z hľadísk taxatívne uvedených v § 501 Tr. por., ale aj dôvodov uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. ... a o tejto sťažnosti rozhodol po opätovnom vykonaní testu „domnienok vážnych dôvodov“ ako aj analýze judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v intenciách citovaného nálezu ústavného súdu.*».

Najvyšší súd v ostatnom svojom rozhodnutí dal odpoveď (vyslovil právny názor) na všetky relevantné (a vytýkané) okolnosti posudzovaného extradičného konania. Najvyšší

súd podľa názoru ústavného súdu primeraným spôsobom reagoval súd na otázku ne/dôveryhodnosti záruk (i) poskytnutých Generálnou prokuratúrou Ruskej federácie (str. 12 druhý odsek jeho odôvodnenia), kde sa oprel o aktuálne rozhodnutie ESLP vo veci Shamayev a iní proti Gruzínsku a Rusku (sťažnosť č. 36378/021, rovnako tak v súvislosti s dokumentmi a správami rôznych medzinárodných organizácií (ii), na ktoré zástupcovia odkazovali a ktoré poukazovali na možnosť mučenia alebo neľudského či ponižujúceho zaobchádzania, alebo trestu v rámci Ruskej federácie (iii). Tieto podľa názoru najvyššieho súdu „*poskytujú len veľmi všeobecné informácie o aktoch násilia páchaných ozbrojenými silami Ruskej federácie na civilnom obyvateľstve Čečenska. Nepreukazujú však, že by vydanie znamenalo osobnú hrozbu pre vydaných sťažovateľov*“ (str. 12, 13, 14 jeho odôvodnenia). Najvyšší súd poukázal v tejto súvislosti na konkrétne rozhodnutia ESLP súvisiace s aplikáciou čl. 3 dohovoru a vyslovil názor, že «*Európsky súd pre ľudské práva jednotlivé prípady „nepaušalizuje“ ani v tom zmysle, že by (a priori) vylučoval vydanie určitého okruhu osôb určitému štátu un block (napr. osôb čečenskej národnosti Ruskej federácii). Svedčí o tom jeho rozhodovacia činnosť vo vzťahu k Ruskej federácii, kde možno nájsť tak prípady (rozhodnutia), v ktorých konštatoval porušenie článku 3 dohovoru v prípade vydania osoby do Ruskej federácie, ako aj prípady kde naopak vydanie pripustil.*». Napriek naznačeným rozdielnostiam sa najvyšší súd v okolnostiach danej veci priklonil (vzhľadom na skutkovú obdobnosť) k záverom ESLP formulovaným v prípadoch Shamayev a iní proti Gruzínsku a Rusku (sťažnosť č. 36378/02) a Gasayev proti Španielsku (sťažnosť č. 48514/06), ktorej úvahe aj podľa názoru ústavného súdu nemožno uprieť racionálny základ. V tomto ohľade je potom možné súhlasiť tiež s názorom najvyššieho súdu, že „*Ani po analýze rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva Najvyšší súd... nezistil žiadny dôvod pochybovať o vierohodnosti záruk poskytnutých ruským generálnym prokurátorom ani žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala reálna hrozba zaobchádzania s vyžiadanou osobou v rozpore s článkom 3 dohovoru*“.

14. Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho ostatného (ale tiež predchádzajúceho) rozhodnutia zamerlal aj na ľudskoprávny aspekt prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd skúmal závažnosť situácie v Ruskej federácii v súvislosti s možným uložením trestu smrti, a to z dôvodu, že hoci táto krajina je členským štátom Rady Európy, trest smrti v nej nebol dosiaľ formálne zrušený, aj keď

od roku 1996 platí naň moratórium a de facto sa nevykonáva. Moratórium na výkon trestu smrti v Rusku bol jednou z najhlavnejších podmienok prijatia krajiny do Rady Európy, ale aj napriek tomu Ruská federácia dosiaľ protokol č. 6 k dohovoru neratifikovala. Najvyšší súd vychádzal (rešpektoval) zo záruk poskytnutých GP RF, ktorá sa zaručila, že vyžiadanej osobe budú v Ruskej federácii poskytnuté všetky možnosti ochrany, teda pomoc advokátov, a že nebude vystavená mučeniu ani surovým, neľudským a ľudskú dôstojnosť ponižujúcim formám zaobchádzania alebo trestu v zmysle čl. 3 dohovoru a že nebude súdená špeciálnym súdom. V ďalšom liste z 19. septembra 2006 adresovanom ministrovi spravodlivosti GP RF svoju garanciu spresnila tak, že v prípade, ak vyžiadanej osobe bude „stanovený“ trest smrti, tento nebude vykonaný. Napriek tomu, že v konečnom rozsahu bude uvedené garancie [bod 13 (i), (ii) a (iii)] ešte skúmať minister spravodlivosti v rámci povoľovacieho konania (§ 510 Trestného poriadku), najvyšší súd k nim zaujal jasný postoj a nezotrval iba na „zákonných“ medziach vymedzených predovšetkým ustanovením § 501 Trestného poriadku.

15. Pokiaľ sťažovateľ namietal okolnosť, že jeho trestné stíhanie v Ruskej federácii je zmanipulované, resp. nie je dôvodné, ústavný súd poznamenáva, že tak ako všeobecným súdom ani súdu ústavnému neprislúcha v súvislosti s extradičným konaním posudzovať uvedenú otázku.

16. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia ostatného uznesenia najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti (ich rozsahom je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný), ústavný súd nezistil taký jeho výklad a aplikáciu na vec sa vzťahujúcich právnych noriem, ako aj také jeho vyhodnotenie ľudskoprávneho hľadiska prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie, ktoré by mohli znamenať porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru.

17. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv (čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru) a napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 5/2009 z 13. mája 2009, sťažnosť už na predbežnom

prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

18. Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 22. júla 2009 rozšíril svoju právnu argumentáciu aj o porušenie čl. 6 dohovoru a túto skutočnosť odôvodnil tým, že v prípade jeho vydania do Ruskej federácie má „*vážnu pochybnosť... o tom, či môže sťažovateľa... čakať, spravodlivý súdny proces v zmysle článku 6 Dohovoru*“. Uvedenú pochybnosť odôvodnil tým, že „*súdny proces založený len na výpovedi osoby, ktorá bola k tejto výpovedi preukázateľne donútená mučením, nemožno v žiadnom prípade za spravodlivý považovať...*“. K uvedenému ústavný súd bez ďalšieho uvádza, že nemôže v rámci posudzovaného extradičného konania (v tomto konaní) posudzovať „*ex post*“ spravodlivosť súdneho konania vedeného súdnymi orgánmi Ruskej federácie, a teda sťažnosť je zjavne neopodstatnená aj v tejto časti. V poslednom rade ESĽP vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. *Mumimov v. Ruská federácia*, sťažnosť č. 42502/06) zaujal názor, že rozhodnutia o vydaní osoby do cudziny sa netýkajú občianskych práv a záväzkov alebo trestného obvinenia v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2009